

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 23.11.2001
COM(2001) 690 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD, HET EUROPEES PARLEMENT,
HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE
EN HET COMITE VAN DE REGIO'S**

**Tussentijdse evaluatie
van de tenuitvoerlegging van het communautaire meerjarenactieplan ter bevordering
van een veiliger gebruik van het internet door het bestrijden van illegale en schadelijke
inhoud op mondiale netwerken**

1. INLEIDING

Deze mededeling heeft betrekking op de tussentijdse evaluatie van het meerjarenactieplan voor een veiliger internet. De evaluatie is uitgevoerd door een bedrijf¹ dat is gecontracteerd op basis van een openbare aanbesteding die door het DG Informatiemaatschappij in de zomer van 2000 werd uitgeschreven. De evaluatie is uitgevoerd gedurende de periode november 2000 tot april 2001. De samenvatting van het evaluatieverslag² is als bijlage bij deze mededeling opgenomen.

2. ACHTERGROND

Het doel van het actieplan voor een veiliger internet (hierna het actieplan) is te zorgen voor de tenuitvoerlegging van de diverse initiatieven van de Europese Unie inzake de wijze van aanpakken van ongewenste inhoud op het internet. In dat verband is het actieplan opgezet om een reeks niet-regelgevende maatregelen te ondersteunen. De doelstellingen van het actieplan, die zijn gespecificeerd in de desbetreffende beschikking van het Europees Parlement en de Raad³, zijn:

- de actoren (branche, gebruikers) ertoe aanzetten adequate zelfreguleringsystemen te ontwikkelen en toe te passen;
- ontwikkelingen op gang brengen door demonstraties te ondersteunen en de toepassing van technische oplossingen te stimuleren;
- ouders en leerkrachten alert maken en informeren, met name via hun respectieve verenigingen;
- de samenwerking en de uitwisseling van ervaring en beste praktijken stimuleren;
- de coördinatie in geheel Europa en tussen de betrokken actoren bevorderen;
- zorgen voor compatibiliteit van de in Europa gevolgde aanpak met die welke elders wordt gevolgd.

Het actieplan bestrijkt een periode van vier jaar, van 1 januari 1999 tot 31 december 2002, en beschikt over een budget van 25 miljoen euro. De actiepunten zijn:

- (1) Bevordering van zelfregulering⁴ en een Europees netwerk van klachtenlijnen⁵ om een hoog niveau van bescherming te bereiken (met name ten aanzien van inhoud zoals kinderporno, racisme of antisemitisme).

---

¹ Business Development Research Consultants Limited.

² *Intermediate Evaluation of the Internet Action Plan: Final Report, May 2001*, Business Development Research Consultants Ltd,
http://europa.eu.int/information_society/programmes/evaluation/index_en.htm#iap.

³ Preambule van bijlage I van Beschikking 276/1999/EG van 25 januari 1999 (PB L 33 van 6.2.1999, blz.1).

⁴ Via advies (veeleer dan financiële steun) aan zelfregulerende instanties.

- (2) Demonstratie en toepassing van effectieve filterdiensten en compatibele beoordelingssystemen die de gebruikers nieuwe mogelijkheden aanreiken en rekening houden met de verscheidenheid van culturen en talen.
- (3) Bevordering van bewustmakingsacties die op de gebruikers, in het bijzonder kinderen, ouders en leerkrachten zijn gericht, om deze in staat te stellen de mogelijkheden van het internet veilig en vol vertrouwen te gebruiken.

Het hoofdmechanisme voor het tenuitvoerleggen van het actieplan is de medefinanciering van projecten die geselecteerd worden op basis van openbare uitnodigingen tot het indienen van voorstellen. Op 1 april 2001 liepen er 19 projecten waarbij 87 organisaties betrokken waren. Vijf projecten hebben betrekking op klachtenlijnen (in totaal 12 klachtenlijnen die 10 landen omvatten), vijf projecten hebben betrekking op filtering en beoordeling, en negen projecten hebben betrekking op bewustmaking. De totale financiële steun voor alle kostendelende projecten in het kader van de budgetten 1999 en 2000 bedraagt 10 030 119 euro. De gemiddelde financiële steun per project bedraagt 501 506 euro (laagste bedrag 49 650, hoogste 1 931 303). Gemiddeld ontvingen de 87 deelnemende organisaties van de Gemeenschap 115 289 euro aan financiële steun.

3. EVALUATIEDOELSTELLINGEN

De evaluatie van het actieplan voor een veiliger internet had betrekking op de relevantie van de doelstellingen, prioriteiten en tenuitvoerleggingsmiddelen van het actieplan in het licht van de regelgevings-, technologische en marktontwikkelingen, op de effectiviteit van de uitgangspunten (steunverleningslogica) van het programma, op de efficiency van organisatie en beheer van het actieplan en op kwesties in verband met complementariteit en duurzaamheid. De beoordelaars hielden rekening met de recente evaluatie⁶ van de genomen maatregelen ter bescherming van minderjarigen en de menselijke waardigheid, waarin voorzien was door de aanbeveling die de Raad over deze kwestie had aangenomen⁷.

---

⁵ Een klachtenlijn is een meldpunt waar de gebruikers inhoud kunnen melden die zij tijdens het gebruik van het internet hebben aangetroffen en die volgens hen illegaal is.

⁶ COM(2001) 106 van 27.2.2001.

⁷ Aangenomen op 24.09.1998: PB L 270 van 7.10.98, blz. 48.

4. EVALUATIEBEVINDINGEN

De beoordelaars zijn tot de bevinding gekomen dat het actieplan succesvol ten uitvoer is gelegd. De actieterreinen zijn nog steeds in hoge mate relevant, hoewel er maatregelen moeten worden getroffen om ontwikkelingen in de wet- en regelgeving te traceren en technologische en marktveranderingen te volgen en beoordelen. De meeste projecten zouden niet zijn begonnen zonder financiële steun van het actieplan. In het verslag wordt benadrukt dat het belangrijk is bij toekomstige activiteiten rekening te houden met nieuwe toegangskanalen tot het internet⁸ en nieuwe middelen van interactie tussen de internetgebruikers⁹, en op een evenwichtige manier andere inhoudsgebieden dan kinderporno te blijven bestrijken.

De beoordelaars hebben vastgesteld dat het actieplan zeer effectief was in het genereren van projecten, hoewel duplicering van inspanningen mogelijk is wat betreft het actiepunt bewustmaking, en een aantal deelnemers had verklaard dat zij tamelijk moeilijk geschikte internationale partners hadden gevonden. In het verslag wordt erop gewezen dat nagedacht moet worden over de waarschijnlijke duurzaamheid van de effecten van de projecten nadat de communautaire financiële steun ophoudt.

De beoordelaars zijn tot de bevinding gekomen dat de problemen die tot dusver bij de tenuitvoerlegging van het actieplan waren opgetreden betrekkelijk klein waren: er waren een aantal vertragingen bij het toekennen van de contracten, en sommige deelnemers hadden de aanvraagformulieren te ingewikkeld gevonden. De beoordelaars zijn eveneens tot de bevinding gekomen dat er meer zou kunnen worden gedaan om zowel individuele projecten als het actieplan als geheel sterker te profileren.

5. AANBEVELINGEN EN COMMENTAAR VAN DE COMMISSIE

Het evaluatieverslag bevat vijftien aanbevelingen¹⁰:

Inhoud en bereik

- (1) De brede onderverdeling in drie hoofdactiepunten in het huidige IAP (klachtenlijnen & zelfregulering, bewustmaking, en beoordeling en filtering) moet bij verdere acties worden behouden.

Commentaar: Dit is een belangrijke conclusie, die de Commissie voor ogen zal houden bij het opstellen van een eventueel voorstel voor een vervolg op het actieplan.

---

⁸ Bijvoorbeeld personal digital assistants (PDA's) die gebruikmaken van mobiele telefonie van de derde generatie (3G).

⁹ Zoals chat-rooms en instant messaging services.

¹⁰ Zie de bijgevoegde samenvatting en blz. 54 en volgende van deel één van het evaluatieverslag.

- (2) De actiepunten moeten worden verruimd om berekend te zijn op de gevolgen van de nieuwe technologie.

Commentaar: Op 11-12 juni 2001 is, speciaal om deze kwestie te behandelen, een workshop gehouden met als thema "Veiliger gebruik van nieuwe interactieve technologieën". De resultaten van de workshop zullen ook worden gebruikt bij de besluitvorming over een mogelijk vervolg op het actieplan. Bij filteringprojecten die in het kader van de uitnodiging tot het indienen van voorstellen van 2001 en projecten die in het kader van de uitnodiging van 2002 worden geselecteerd zal men worden aangemoedigd om rekening te houden met nieuwe technologie.

- (3) Het actieplan moet zorgen voor een evenwichtig bereik in termen van behandelde inhoudscategorieën.

Commentaar: Het actieplan biedt ruimte voor het behandelen van een reeks kwesties (zoals racisme en xenofobie) die volgens de geïnterviewden aandacht vereisen. In het kader van de bestaande uitnodigingen tot het indienen van voorstellen kunnen projecten met betrekking tot dergelijke kwesties worden ingediend, en de komende uitnodiging van 2002 zal zo worden geformuleerd dat dit eveneens duidelijk wordt gemaakt.

Tenuitvoerlegging

- (4) In het kader van de aanvraagprocedures moeten eenvoudiger formulieren worden gebruikt.

Commentaar: Er wordt gewerkt aan een vereenvoudiging van de formulieren door concentratie op de essentiële punten en het geven van een duidelijke en beknopte uitleg hoe de formulieren moeten worden ingevuld.

- (5) Vertragingen tussen de goedkeuring van een project en het ondertekenen van een contract moeten worden beperkt.

Commentaar: De vooruitgang die in deze richting al is gemaakt zal worden versterkt door:

- (a) het vereenvoudigen van de formulieren door concentratie op de essentiële punten en het geven van een duidelijke en beknopte uitleg hoe de formulieren moeten worden ingevuld;
- (b) het aanpassen van de opmaak van de formulieren om het aantal vergissingen bij het invullen ervan te beperken;
- (c) het zo spoedig mogelijk vaststellen van waarschijnlijke probleemgebieden bij de contractonderhandelingen (met name financiële levensvatbaarheid) en het geven van advies over mogelijke oplossingen.

Het bereiken van de doelstelling vereist echter ook dat de projectpartners een bijdrage leveren door de nieuwe formulieren nauwkeurig in te vullen en snel bewijsstukken te verstrekken.

- (6) In het kader van het actieplan moet hulp bij het zoeken van een partner worden overwogen.

Commentaar: Er zal meer bekendheid worden gegeven aan het bestaande online partnerzoekmechanisme in combinatie met de activiteiten inzake programmazichtbaarheid (zie antwoord op aanbeveling 14, verderop).

- (7) Er moeten inspanningen worden geleverd om de consistentie te vergroten van het advies dat in het kader van het actieplan in verband met de aanvraag- en financiële formulieren wordt verstrekt.

Commentaar: De belangrijkste moeilijkheid lag in het adviseren van partners omtrent de wijze waarop zij aan het financiële levensvatbaarheids criterium dienen te voldoen in die omstandigheden waar hun financiële vermogenswaarde onvoldoende was om hun aandeel in de kosten te dekken, en de mate waarin voor coördinatietaken een onderaannestedingscontract kon worden gesloten. Dit werd binnen de Commissie opnieuw bekeken tijdens de eerste projectonderhandelingen. Het is nu duidelijker wat voor advies kan worden gegeven, en het advies dat projectdeelnemers ontvangen moet dan ook in heel het proces consistent zijn. De Commissie spant zich in elke fase speciaal in om op zodanige wijze informatie te geven dat de organisaties op de hoogte zijn van de regels.

- (8) In het kader van de projecten moeten voldoende middelen voor media- en perspubliciteit en zichtbaarheid beschikbaar worden gesteld.

Commentaar: Dit is een belangrijk punt en houdt verband met de inspanningen van de Commissiediensten inzake programmazichtbaarheid (zie antwoord op aanbeveling 14, verderop). De Commissiediensten zullen advies geven over de wijze waarop projecten het beste media-aandacht kunnen trekken.

- (9) In het kader van het actieplan moeten de inspanningen opnieuw worden bekeken om de projectduurzaamheid te ondersteunen.

Commentaar: De Commissie wil er zeer graag voor zorgen dat projecten die worden gesteund resultaten blijven opleveren dat de financiële steun is stopgezet. De Commissie zal bekijken of zij bepaalde stappen kan ondernemen om dit proces te bevorderen.

- (10) In het kader van het actieplan moeten manieren worden overwogen om de potentiële overlapping van bewustmakingsprojecten te beheren.

Commentaar: De projectdeelnemers is gevraagd mede te voorzien in werkpakketten voor samenwerking met andere projecten, en zij moeten ook regelmatig verslag komen uitbrengen aan de Commissiediensten. De projectdeelnemers zijn zodra het project werd geselecteerd op de hoogte gebracht van het bestaan van andere bewustmakingsprojecten, en aangemoedigd met deze deelnemers contact op te nemen om over mogelijke samenwerking te praten. Deze contacten zijn versterkt tijdens een vergadering in januari 2001 die door deelnemers aan alle bewustmakingsprojecten werd bijgewoond. De « Safer Internet Awareness Exchange »(uitwisseling bewustmaking veiliger internet) werd speciaal opgezet om deelnemers aan bewustmakingsprojecten en andere geïnteresseerden in bewustmaking inzake een veiliger internet te helpen. Dit instrument maakt het mogelijk op flexibele wijze zowel face to face als telebijeenkomsten te organiseren

en het web en de elektronische post te gebruiken om informatie en bewustmakingsmiddelen te delen, ervaring uit te wisselen, good practice te delen en projectresultaten en nieuwsberichten te publiceren. De noodzaak om overlapping te vermijden zal speciale aandacht krijgen in het kader van de uitnodiging tot het indienen van voorstellen van 2002.

- (11) In het kader van de actie gefinancierde projecten moeten op een dergelijke wijze worden gestructureerd dat zij aan formele succescriteria kunnen worden getoetst.

Commentaar: De Commissie zal ervoor zorgen dat waar mogelijk de werkprogramma's van de projecten mede voorzien in specifieke meetbare targets en dat de projectprestaties duidelijk worden gedefinieerd. Dit vereist dat de contractanten in periodieke beheersverslagen informatie geven over het behalen van de targets (en redenen opgeven waarom deze eventueel niet werden behaald). De Commissie zal vragen dat in projectevaluaties door externe deskundigen ook specifieke commentaar wordt opgenomen op de kwaliteit van de in het kader van deze rubriek verstrekte informatie en de uit deze informatie (of het ontbreken van informatie) te trekken conclusies.

Regelgevings-, technologische en markttrends

- (12) Overwogen dient te worden in het kader van het actieplan formele regelingen in te stellen om ontwikkelingen in de wet- en regelgeving te traceren.
- (13) Overwogen dient te worden in het kader van het actieplan formele regelingen in te stellen om technologische en marktontwikkelingen te volgen en evalueren.

Commentaar ad 12 en 13: Tracering van relevante ontwikkelingen in de wet- en regelgeving is ingevoerd in de context van de ondersteuning van zelfregulering. Relevante technologische en marktontwikkelingen en de sociaal-economische gevolgen ervan voor een veiliger gebruik van het internet zullen worden onderzocht via rapporten, forums of workshops.

Bredere kwesties

- (14) Het actieplan moet zelf sterker worden geprofileerd en een grotere bekendheid krijgen.

Commentaar: Er wordt gewerkt aan een grotere zichtbaarheid van het actieplan. De Commissiediensten hebben conferenties geïnventariseerd waarop het zinvol kan zijn het woord te voeren en documentatie uit te delen. Er werd een nieuwe website¹¹ gestart om activiteiten op het gebied toegankelijker te maken en er werd een folder gepubliceerd in 11 talen. Er werd in samenwerking met de Dienst van de woordvoerder van de Commissie een lijst opgesteld van journalisten die speciaal geïnteresseerd zijn in de activiteiten van de Commissie op het gebied van de informatiemaatschappij en in kwesties in verband met een veiliger internet.

---

¹¹ <http://www.saferinternet.org>.

- (15) Er moet in het kader van het actieplan worden overwogen meer banden te leggen met activiteiten en organisaties buiten de EU.

Commentaar: Er zal een speciale inspanning worden geleverd om op wederzijdse of multilaterale basis dergelijke banden te leggen, en van deskundigheid van buiten de Europese Unie gebruik te maken voor de rapporten, forums of workshops die bedoeld worden in het commentaar ad 12 en 13. Conform de rechtsgrondslag van het actieplan moet de Commissie er met name op toezien dat met het internationale karakter van het internet rekening wordt gehouden. De Commissie heeft de ontwikkelingen in andere delen van de wereld op de voet gevolgd, en heeft een aantal belangrijke bijeenkomsten van Europese en mondiale draagwijdte georganiseerd en eraan deelgenomen. De Commissie neemt ook deel aan de onderhandelingen voor de conventie inzake cybercriminaliteit van de Raad van Europa. Sommige projecten hebben al een internationale component en een netwerk van banden buiten Europa.

6. CONCLUSIE

De Commissie neemt ten volle nota van de bevindingen en aanbevelingen van de tussentijdse evaluatie van het actieplan voor een veiliger internet. In het licht van de antwoorden van de Commissie op het verslag van de beoordelaars verzoekt zij het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's:

- (1) er nota van te nemen dat het actieplan voor een veiliger internet tot dusver succesvol ten uitvoer is gelegd;
- (2) de Commissie te ondersteunen in haar streven de administratieve procedures te vereenvoudigen, de effectiviteit van de projecten te vergroten, de verspreiding van de projectresultaten te bevorderen en het publieke debat over kwesties in verband met een veiliger internet te stimuleren;
- (3) de Commissie te helpen bij haar werkzaamheden om de zichtbaarheid van het actieplan te vergroten;
- (4) de Commissie te ondersteunen in haar activiteiten om alle betrokken partijen te raadplegen en mogelijke vervolgactiviteiten te onderzoeken, met name om zich bezig te houden met de nieuwe technologieën en nieuwe categorieën digitale inhoud en om de ruimte te onderzoeken voor het op bredere schaal behandelen van kwesties betreffende een veiliger gebruik van het internet.

BIJLAGE

Samenvatting

Dit document is het eindverslag van de tussentijdse evaluatie van het actieplan voor een veiliger internet (IAP). De analyse, conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op informatie ontleend aan brondocumenten van het IAP, telefonische en face to face interviews met Commissiedeskundigen, projectdeelnemers en stakeholders, en documentair onderzoek op wet-, regelgevings- en technologisch gebied. Deze conclusies worden uitvoeriger besproken in hoofdstuk 10.

- Rekening houdend met de opvattingen van deelnemers en stakeholders is het duidelijk dat de drie actiepunten nog **steeds in hoge mate relevant zijn voor de doelstellingen van het IAP** en zeer waardevol worden gevonden.
- Beoordeling en filtering is een opkomend technologisch gebied, en het is belangrijk dat bij toekomstige projecten rekening gehouden wordt met het feit dat **deze moeten werken in de context van nieuwe toegangskanalen** (bv. de mogelijkheid om een volledige internettoegang te hebben vanaf PDA's van de derde generatie). **of new channels of access** (e.g. the ability to have full internet access from 3G PDAs).
- **Er is een duidelijke prioriteit om zich te richten op de bescherming van kinderen**, met name ten aanzien van kinderporno. Zowel deelnemers als stakeholders zijn echter van mening dat **andere inhoudsgebieden eveneens zeer belangrijk zijn** en eveneens sterk geprofileerd moeten blijven in het kader van de werkzaamheden van het IAP.
- De tenuitvoerlegging van de doelstellingen van het IAP is zichtbaar in de aanvraag- en selectieprocedures en de verdere ondersteuning van succesvolle projecten. In zoverre voor een reeks projecten met succes financiële steun is aangevraagd, blijkt dat de **tenuitvoerlegging werkt**.
- Volgens de feedback van deelnemers kan echter de **tenuitvoerlegging gemakkelijker en "gebruikersvriendelijker" worden gemaakt**, waardoor het proces sneller en minder "bureaucratisch" zou verlopen.
- Het is ook waar dat de vertragingen in het contracteringsproces waarvan deelnemers melding maken voor hen significante effecten hebben in financiële en personele termen.
- De tenuitvoerlegging van het actieplan is ook gehinderd doordat **projectdeelnemers van het IAP-team tegenstrijdige informatie hebben ontvangen** in antwoord op vragen in verband met de aanvraag- en financiële formulieren.
- Toch prijzen alle deelnemers het IAP-team om zijn bereidwilligheid en ondersteuning.
- Uit onze gesprekken met deelnemers en stakeholders blijkt dat **de actie momenteel zeer effectief is** in het genereren van werkprojecten ten aanzien van alle drie de actiepunten.
- Uit vragen betreffende de bekendheid van het IAP komt naar voren **dat er meer kan worden gedaan om het actieplan als geheel sterker te profileren** en hierdoor meer belangstelling van aanvullende projecten te wekken.

- Tijdens het onderzoeksproces werd vastgesteld dat de activiteiten van projecten inzake het actiepunt bewustmaking elkaar in belangrijke mate kunnen overlappen.
- **Een aantal deelnemers merkte op dat het vinden van een partner die aanvaardbaar was in het kader van het IAP nogal moeilijk was.** En de vertragingen die worden opgelopen door het afhaken van een partner tijdens het aanvraagproces kunnen significante gevolgen hebben voor het succes van een project.
- Het is duidelijk wenselijk dat projecten effect blijven hebben en blijven doorlopen nadat de financiële steun is stopgezet. In dat verband verklaarden projectdeelnemers die een meerderheid van projecten vertegenwoordigen dat **hun werkzaamheden waarschijnlijk niet zouden zijn begonnen zonder financiële steunverlening in het kader van het IAP.** In dat verband is er een direct oorzakelijk verband tussen het verlenen van financiële steun en het beginnen van projectwerkzaamheden.
- Er bestaat een belangrijke impuls in de zin van een harmonisering van zowel het materiële als het procedurele recht met betrekking tot alle vormen van cybercriminaliteit, inclusief die welke betrekking hebben op schadelijke inhoud. Het belangrijkste kader hiervoor was de Conventie inzake cybercriminaliteit van de Raad van Europa, maar er hebben ook activiteiten plaatsgevonden in het kader van de G8.
- De belangrijkste harmoniseringsproblemen draaiden rond rechtshandavingswensen in verband met data-interceptie- en bewaarcapaciteiten en de wijze waarop deze in interactie staan met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de databeschermingswetgeving. In feite is het mogelijk dat de meer geleidelijke aanpak door de Commissie en het kaderbesluit van de Raad van mei 2000 eigenlijk snellere resultaten oplevert.
- In heel de Gemeenschap bestaat de wens dat de ISP's en telecombedrijven zeer goedkope of "gratis" diensten en permanent beschikbare breedbanddiensten blijven ontwikkelen. Tot op zekere hoogte maakt **de druk op de ISP's en anderen om de tarieven laag te houden het voor hen misschien moeilijk de financiële last van dergelijk wenselijk beleid, inhoudfiltering en de begeleiding van chatrooms op zich te nemen.**
- Chatrooms en instant messaging services zijn beide sterk in populariteit gegroeid sinds het IAP van start ging; met name chatrooms zorgen voor ongerustheid omdat de deelnemers een volledig valse identiteit kunnen aannemen; **in beide gevallen zijn zelfregulering en rechtshandavingsmaatregelen, hoewel mogelijk, misschien maar in beperkte mate effectief, hetgeen betekent dat mogelijk meer de nadruk moet worden gelegd op opleidings- en bewustmakingsacties.**
- In het verslag wordt ook gekeken naar bepaalde opkomende technologieën zoals peer-to-peer, WAP, I-Mode, interactieve TV en 3G. Van geen ervan wordt verwacht dat zij een onmiddellijk effect zullen hebben op het tweede deel van het huidige IAP, hoewel de ontwikkelingen verder gevolgd zullen moeten worden.

Op basis van deze conclusies hebben de beoordelaars de volgende aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen worden uitvoeriger besproken in hoofdstuk 11.

Actiepunten

- (1) De brede onderverdeling in drie hoofdactiepunten in het huidige IAP (klachtenlijnen & zelfregulering, bewustmaking, en beoordeling en filtering) moet bij verdere acties worden behouden.
- (2) De actiepunten moeten worden verruimd om de gevolgen van de nieuwe technologie mee te nemen.
- (3) Het IAP moet zorgen voor een evenwichtig bereik in termen van behandelde inhoudscategorieën.

Tenuitvoerlegging

- (4) In het kader van de aanvraagprocedures moeten eenvoudiger formulieren worden gebruikt.
- (5) Vertragingen tussen de goedkeuring van een project en het ondertekenen van een contract moeten worden beperkt.
- (6) In het kader van het IAP moet hulp bij het zoeken van een partner worden overwogen.
- (7) Er moeten inspanningen worden geleverd om de consistentie te vergroten van het advies dat in het kader van het actieplan in verband met de aanvraag- en financiële formulieren wordt verstrekt.
- (8) In het kader van de projecten moeten voldoende middelen voor media- en perspubliciteit en zichtbaarheid beschikbaar worden gesteld.
- (9) In het kader van het IAP moeten de inspanningen opnieuw worden bekeken om de projectduurzaamheid te ondersteunen.
- (10) In het kader van het IAP moeten manieren worden overwogen om potentiële overlapping van bewustmakingsprojecten te beheren.
- (11) In het kader van het actieplan gefinancierde projecten moeten op een dergelijke wijze worden gestructureerd dat zij aan formele succescriteria kunnen worden getoetst.

Wetgevings- en technologietrends

- (12) Overwogen dient te worden in het kader van het IAP formele regelingen in te stellen om ontwikkelingen in de wet- en regelgeving te traceren.
- (13) Overwogen dient te worden in het kader van het IAP formele regelingen in te stellen om technologische en marktontwikkelingen te volgen en evalueren.

Bredere kwesties

- (14) Het IAP moet zelf sterker worden geprofileerd en een grotere bekendheid krijgen.
- (15) Er moet in het kader van het actieplan worden overwogen meer banden te leggen met activiteiten en organisaties buiten de EU.